

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Ledigheden stiger, men stadig meget lav

Af: Seniorøkonom Kristian Skriver og cheføkonom Tore Stramer

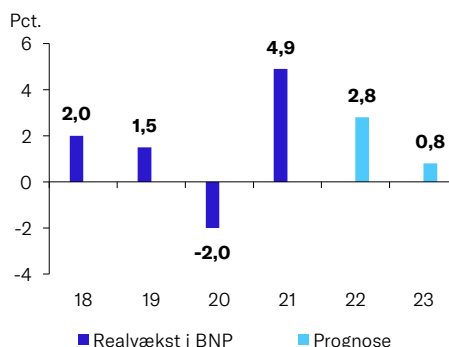
I juli steg arbejdsløsheden herhjemme med 2.800 fuldtidspersoner. Selvom ledigheden er steget de seneste tre måneder, er det ikke alarmerende. Der er tale om en ret begrænset stigning, og samtidig er ledigheden fortsat historisk lav. På trods af at det især er ukrainske flygtninge, der trækker ledigheden op, vil vi fremadrettet se yderligere stigninger i ledigheden, fordi vækstudsigterne for dansk økonomi er svækkede. Det kommer til at lægge en dæmper på jobvæksten i Danmark.

Regeringen udkom i denne uge med deres Finanslovsforslag for 2023. Der lægges op til en stramning af finanspolitikken på 0,9 pct. af BNP. Stramningen af finanspolitikken skal ses i lyset af, at der næste år ikke bliver udbetalt de indefrosne feriepenge og kompensationspakker, mens der heller ikke er afsat penge til store testcentre, som prægede Danmark i begyndelsen af 2022. Det er derfor på en billig baggrund, at finanspolitikken strammes. Når man ser bort fra de midlertidige covid-19-tiltag, er det en neutral finanslov for 2023, der ikke dæmper kapacitetspresset i dansk økonomi. Det kunne ellers være hensigtsmæssigt med en mere stram finanslov, fordi kapacitetspresset i dansk økonomi er stort.

Sammen med Finanslovsforslaget for 2023 udkom Finansministeriet også med en prognose for dansk økonomi. De forventer, at væksten i 2022 bliver på 2,8 pct., mens dansk økonomi i 2023 ventes at vokse med 0,8 pct. Finansministeriet venter desuden, at inflationen bliver på 7,3 pct. i år og 3,3 pct. til næste år.

I august var inflationen i euroområdet 9,1 pct. Det er endnu engang højere end den foregående måned, hvor inflationen var 8,9 pct. Den fortsatte tiltagende inflation peger på, at ECB må tage hårdere våben i brug for at få kontrol over den høje inflation. Det ventes, at ECB hæver den ledende rente med 0,75 pct.-point på rentemødet i næste uge.

Nøgletal	Side
Ledigheden stiger for tredje måned i træk	2
Ny prognose fra Regeringen	3
Lille stigning i erhvervstilliden i Danmark	4
Stærk vækst i andet kvartal på kedelig baggrund	5
Inflationen i euroområdet stiger fortsat	6
Flere ledige stillinger blandt de private virksomheder	7

Ledigheden stiger for tredje måned i træk

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at ledigheden steg med 2.800 fuldtidspersoner i juli til 77.800 fuldtidspersoner i alt. Det er dermed tredje måned i træk med stigende ledighed. Sidste gang ledigheden steg tre måneder i træk var i foråret 2020, hvor coronakrisen var på sit højeste og ledigheden skød i vejret. I foråret 2020 var der dog tale om markant kraftigere stigninger i ledigheden.

Det er ukrainske flygtninge samt svækkede udsigter for dansk økonomi, der sender ledigheden en smule op. Selvom ledigheden er steget de seneste tre måneder, er det ikke alarmerende. Der er tale om en ret begrænset stigning, og samtidig er ledigheden fortsat historisk lav. Dertil er det værd at have for øje, at det især er ukrainske flygtningen, der trækker ledigheden op.

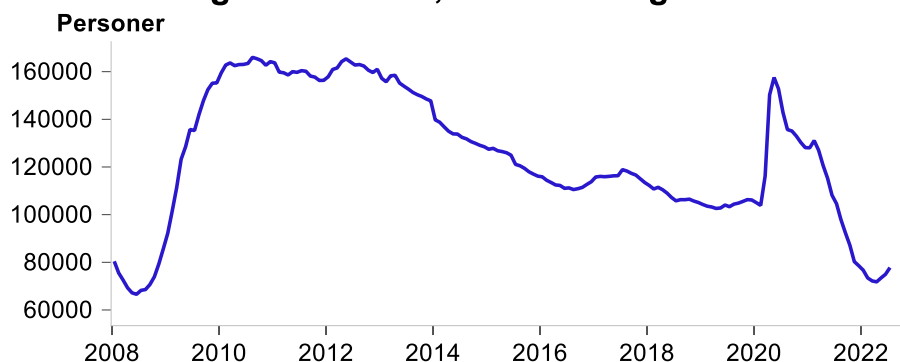
Nytilkomne ukrainske flygtninge, der vurderes jobparate og via særloven modtager kontanthjælp i form af selvforsørgelses-, hjemsendelses- og overgangsydelse, optræder ret teknisk som ledige. Antallet af ledige ukrainere under særloven er steget fra 5.200 i juni til 5.500 i juli (ikke sæsonkorrigeret), hvilket er en mindre stigning end i de foregående måneder.

Svækkede udsigter for økonomien trækker også ledigheden op – dog var et meget lavt niveau

Det er ikke kun flere nyankomne ukrainske flygtninge, der får ledigheden til at stige. Vækstudsigterne for dansk økonomi er svækket, hvilket får ledigheden til at stige svagt. Forbrugernes humør er helt kulkælderet, fordi de historisk høje prisstigninger gør ondt på danskernes pengepung. De store økonomiske panderynker kan lægge en dæmper på forbruget og jobfremgangen herhjemme. Samtidig er udsigterne for de danske eksportmarkeder forværret.

Dårligt humør hos de hjemlige forbrugere og forværrede vækstudsigter på eksportmarkeder kan fremadrettet få ledigheden til at stige yderligere.

Fuldtidsledige i Danmark, sæsonkorrigeret

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Ny prognose fra Regeringen

Regeringen har i denne uge offentliggjort Økonomiske Redegørelse for august. Det er en prognose, der ikke overraskende byder på en række nedjusteringer i forhold til den seneste prognose fra maj. Konkret er forventningerne til BNP-væksten i år nedjusteret fra 3,4 pct. til 2,8 pct., mens forventningerne til 2023 er blevet nedjusteret fra 1,9 pct. til 0,8 pct.

Det er en mærkbar nedjustering i forhold til regerings blot tre måneder gamle prognose fra maj, og viser med al tydelighed, at den ekstremt høje inflation hiver fart ud af dansk økonomi. Konkret indebærer prognosen, at BNP vil falde i andet halvår af 2022 for herefter igen at vise en begrænset fremgang i 2023.

Selv om regeringen har nedjusteret deres forventninger til dansk økonomi frem mod udgangen af 2023, så er der dog stadigvæk tale om en forholdsvis optimistisk prognose. Får regeringen ret i deres prognose, så vil dansk økonomi komme relativt skønsomt hen over de udfordringer som vi øjeblikket står med. Det er naturligvis meget usikkert og kræver ret beset, at både inflationen og den nuværende store mangel på arbejdskraft kommer under kontrol.

Finansloven er ret beset ikke stram

Det er derfor også skuffende, at regeringen ikke gør mere for at håndtere det stigende inflationspres og den udprægede mangel på arbejdskraft. Den ét-årige finanseffekt er godt nok opgjort til minus 0,9 pct. i 2022. Men det er mildt sagt at snyde på vægten. Den ét-årige finanseffekt for 2022 giver i øjeblikket et misvisende billede af finanspolitikens reelle stramhedsgrad. Det skyldes, at bortfaldet af en række ekstraordinære coronarelaterede tiltag rent teknisk trækker finanseffekten mærkbart ned i 2022. Udbetalingen af de indefrosne feriepenge og de generelle kompensationsordninger vil helt naturlig ikke blive gentaget i 2022.

Ser man i bort fra de midlertidige coronarelaterede tiltag, så ender den ét-årige finanseffekt for i år omvendt på et rundt nul. Altså er der ikke lagt op til at den førte finanspolitik nu og her vil reducere, hverken kapacitets- eller inflationspresset i dansk økonomi. I den nuværende situation, hvor presset på arbejdsmarkedet og kapacitetspresset er stort, bør regeringen sigte efter en mere stram finanslov.

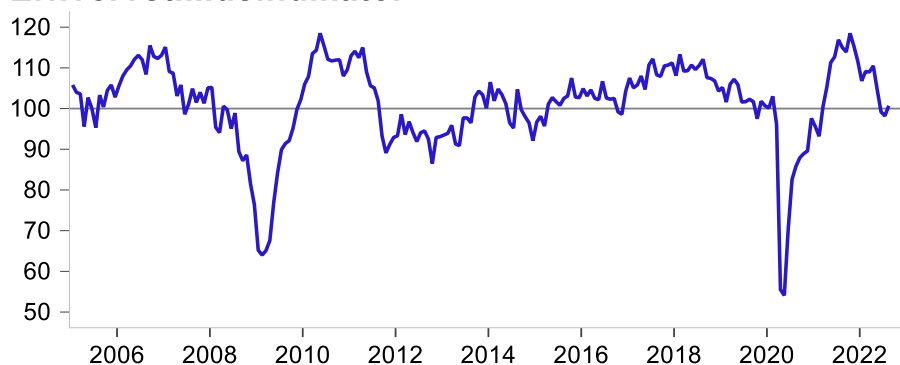
Lille stigning i erhvervstilliden i Danmark

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik tirsdag viser, at erhvervstilliden steg fra 98,2 i juli til 100,7 i august. Fremgangen er drevet af industrien, hvor øgede produktionsforventninger, en reduktion af færdigvarelagrene og en forbedret ordrebeholdning trækker i en positiv retning. I modsatte grøft finder vi detailhandlen, hvor faldende omsætning og en stor stigning i lagerbeholdningen tynger optimismen. I serviceerhvervene er optimismen også på retræte som følge af et fald i den faktiske omsætning og vurderingen af forretningssituationen generelt.

Selvom det naturligvis er positivt, at de seneste måneders tydelige fald i erhvervstilliden er bremset op, så er der desværre ingen tvivl om, at der nu venter et hårdt efterår for dansk erhvervsliv. Mangel på arbejdskraft, stigende renter, betydelige forsyningsproblemer og horrible prisstigninger på energi rammer erhvervslivet hårdt. Dertil gør det kun ondt værre, at vores største eksportmarkeder også er hårdt ramt.

Det er derfor også vores forventning, at erhvervstilliden vil dykke på ny i efteråret og bidrage til en generel opbremsning i den økonomiske aktivitet. Som tingene ser ud nu, så er der dog umiddelbart udsigt til en mere blød opbremsning i væksten. Usikkerheden er dog betydelig, og risikoen for et hårdere økonomisk tilbageslag kan desværre ikke udelukkes.

Erhvervstillidsindikator

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Stærk vækst i andet kvartal på kedelig baggrund

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at BNP-væksten i andet kvartal var på 0,9 pct. Det er en umiddelbart en flot fremgang, der dækker over en bredt funderet fremgang i de fleste brancher, hvor hotel- og restaurationsbranchen gav det største bidrag til væksten. Den stærke vækst i andet kvartal skal dog også ses i sammenhæng med, at Danmarks BNP skrumpede med 1,1 pct. i første kvartal.

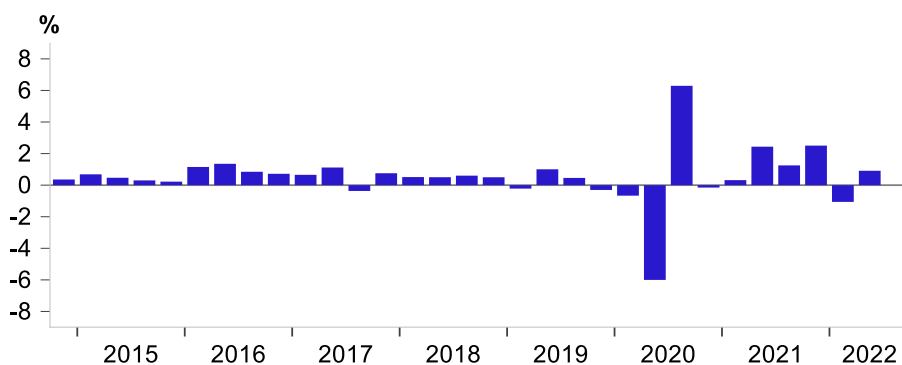
Ser man igennem den tekniske støj i dagens BNP-tal, så er alt dog langt fra fryd og gammen i dagens tal. Privatforbruget faldt med 0,7 pct., hvilket betyder, at privatforbruget nu er faldet tre kvartal i træk. Det er bestemt et særsyn og viser med al tydelighed, at den høje inflation har ramt privatforbruget hårdt. Dertil faldt de fast bruttoinvesteringer med 1,2 pct., hvilket også indikerer, at virksomhedernes investeringslyst er begyndt at falde.

Udsigt til lavere vækst i dansk økonomi

Ser vi fremad, så skal vi desværre berede os på en periode, hvor aktiviteten i dansk økonomi vil falde i en periode. Den høje inflation vil i kombination med de stigende renter hive fart ud af privatforbruget. Dertil er der udsigt til, at eksporten vil blive trængt af lavere aktivitet på vores største eksportmarkeder.

Som tingene ser ud nu, så er der dog udsigt til en forholdsvis blød landing i dansk økonomi efter en periode med ekstraordinært høj vækst. Når det er sagt, så er usikkerheden i øjeblikket stor. Renterne er steget betydeligt, og yderligere stigninger kan ikke udelukkes. Dertil er der en risiko for, at den nuværende høje inflation bider sig fast over en længere periode. Det øger risikoen for en hårdere landing i dansk økonomi end vi i øjeblikket forventer.

Real BNP-vækst i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Inflationen i euroområdet stiger fortsat

I denne uge offentliggjorde Eurostat tal, der viser, at inflationen i euroområdet var 9,1 pct. i august. Det er højere end i juli, hvor inflationen var på 8,9 pct.

Inflationen bliver ved med at stige i euroområdet. Det er voldsomt høje prisstigninger, der rammer de europæiske forbrugere i øjeblikket. De høje prisstigninger suger købekraft ud af de europæiske forbrugere, og det kommer til at give genlyd herhjemme, fordi Europa er et vigtigt eksportmarked for de danske virksomheder. Når forbrugernes købekraft skrumper, vil de danske afsætningsmuligheder være forværret, og det kommer til at kunne mærkes herhjemme. Det underliggende inflationspres er enormt stort. Det betyder, at de europæiske husholdninger nu er ramt af ekstraordinært store prisstigninger.

Høj inflation peger mod større rentestigning i ECB

Den vanvittigt høje inflation plager de europæiske lande i et meget stort omfang. ECB er begyndt renteforhøjelser med henblik på at få bugt med den galoperende inflation. Men set i lyset af den høje inflation, skulle ECB været startet på renteforhøjelserne mange måneder tidligere. Centralbanker i andre lande verdenen over begyndte meget tidligere med renteforhøjelserne, men ECB påbegyndte først renteforhøjelserne før sommerferien.

I næste uge afholder ECB rentemøde. Den fortsat kraftige inflation peger i retning mod at ECB må tage hårdere våben i brug. Det er nu forventningen, at ECB hæver renten med 0,75 pct.-point i næste uge. Forhåbningen er, at med en højere rente vil ECB kunne tøjle de galoperende prisstigninger. Når ECB hæver renten vil den danske Nationalbank følge trop, fordi vi har fastkurspolitik til euroen. Vi venter, at Nationalbanken senere i dag vil annoncere en tilsvarende renteforhøjelse herhjemme.

Flere ledige stillinger blandt de private virksomheder

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik torsdag viser, at antallet af ledige stillinger i den private sektor steg med 2.700 til i alt 71.400 i andet kvartal 2022. Det er et svimlende højt niveau, der betyder, at antallet af ledige stillinger nu er blevet fordoblet i forhold til starten af 2020, umiddelbart før coronakrisen ramte Danmark.

Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af ledige stillinger er steget ufortrødent igennem første halvår til trods for, at væksten i dansk økonomi er aftaget mærkbart. Det vidner om, at aktivitetsniveauet fortsat er højt og at manglen på arbejdskraft i udgangspunktet er meget højt.

Når det er sagt, så er der dog begyndende svaghedstegn at spore i torsdagens tal. Antallet af ledige stillinger er således nu faldende i byggeriet. Byggeriet er meget konjunkturfølsomt, og er typisk her, man først ser en vending i aktiviteten.

Ser vi fremad, så er det vores forventning, at antallet af ledige stillinger i den private sektor vil begynde at falde fra de nuværende rekordhøje niveauer. De månedlige tal fra Jobnet og Jobindex indikerer, at antallet af ledige stillinger er begyndt at falde i løbet af tredje kvartal. Men der er i udgangspunktet udsigt til en forholdsvis blid vending fra et højt niveau. Faldet betyder dog, at der er udsigt til en periode med faldende beskæftigelse og stigende ledighed på dele af arbejdsmarkedet. I første omgang.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.